

МІКРОКЛОНАЛЬНЕ РОЗМНОЖЕННЯ ВИСОКОПРОДУКТИВНИХ СОРТІВ СУНИЦІ САДОВОЇ (*FRAGARIA ANANASSA* DUCH.)

Створення оздоровлених маточних насаджень суниці садової включає обов'язкове використання *in vitro* технології, яка дозволяє отримати вільний від патогенів посадковий матеріал.

Метою досліджень було вивчення впливу гормонального складу поживних середовищ на коефіцієнт розмноження, утворення морфогенного калюсу та процеси ризогенезу рослин-регенерантів.

Для введення в культуру *in vitro* в якості вихідного матеріалу використовували фрагменти пагонів з брунькою та розетки сортів 'Аліна', 'Світ Енн', 'Хоней' та 'Ельсанта'. На етапі мікроклонального розмноження експлантати вирощували на поживному середовищі Мурасіге-Скуга (МС) з додаванням різних концентрацій та співвідношень ауксинів і цитокинінів: 1) 0,5 мг/л ІОК (індолілоцтова кислота) + 0,5 мг/л БАП (6-Бензиламінопурин); 2) 1,0 мг/л ІОК + 0,5 мг/л БАП; 3) 1,0 мг/л ІОК + 1,0 мг/л БАП; 4) 2,0 мг/л ІОК + 1,0 мг/л БАП; 5) 1,0 мг/л ІОК + 2,0 мг/л БАП; 6) 2,0 мг/л ІОК + 2,0 мг/л БАП. Максимальний коефіцієнт розмноження для досліджуваних сортів був отриманий при використанні живильного середовища (3) – 1,0 мг/л ІОК + 1,0 мг/л БАП. Середнє значення коефіцієнта розмноження складало: для сорту Аліна – 7,7; Світ Енн – 6,8; Хоней – 7,4; Ельсанта – 5,5.

Для довготривалого зберігання в культурі *in vitro* експлантати переносили на живильне середовище МС, що доповнене 0,5 мг/л БАП.

Для отримання морфогенного калюсу фрагменти зав'язі та пелюстки квітки поміщали на гормональне поживне середовище з 0,75 мг/л ІМК (індолілмасляна кислота) + 0,5 мг/л БАП і на середовище з 1,0 мг/л НОК (нафтилоцтова кислота). За 14 діб культивування на першому варіанті поживного середовища спостерігалось інтенсивне утворення морфогенного калюсу із зав'язі.

На етапі ризогенезу було використано декілька варіантів МС з різними концентраціями ауксинів (0,1–1,5 мг/л) та додаванням активованого вугілля. У всіх варіантах спостерігалось активне утворення коренів.

Таким чином, оптимізовано технологію мікроклонального розмноження суниці садової сортів 'Аліна', 'Світ Енн', 'Хоней' та 'Ельсанта'. Найоптимальнішим поживним середовищем для всіх сортів було МС з додаванням 1,0 мг/л ІОК + 1,0 мг/л БАП. Мор-

фогенний калюс утворюється із фрагментів зав'язі на поживному середовищі 0,75 мг/л ІМК + 0,5 мг/л БАП МС. Для довготривалого зберігання в культурі *in vitro* використовувалося середовище 0,5 мг/л БАП МС.

Робота виконувалась на базі лабораторії фітовірусології та біотехнології НУБіП України.

УДК 633.11.«32»:631.53:631.559

Судденко В. Ю., науковий співробітник відділу насінництва
Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН

ВПЛИВ ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ НАСІННЯ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ЯРОЇ ПРОТРУЙНИКАМИ ТА МІКРОДОБРИВАМИ НА УРОЖАЙНІСТЬ ТА ПОСІВНІ ЯКОСТІ

У сучасному сільському господарстві високоякісний насінневий матеріал має першочергове значення, як засіб виробництва. Високоякісне насіння є однією з основних умов одержання високих урожаїв сільськогосподарських культур. Насіння формується у процесі життєдіяльності материнської рослини в певних умовах довкілля. Внаслідок впливу різних ендогенних та екзогенних чинників у різні періоди життя материнських рослин насіння набуває змін. Однак навіть сформоване здорове насіння не завжди має високі посівні властивості. Найбільш цілеспрямованим, економічно вигідним та екологічно безпечним заходом захисту посівів від хвороб, що передаються насінням та через ґрунт, є протруювання.

Дослідження проводились в 2012–2014 рр. на дослідному полі Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла. Насіння протруювали різними протруйниками та мікродобривами: 1) Контроль (насіння без обробки); 2) Ранкона 15, м.е., 1,2 л/т; 3) Селест Топ 312,5 FS, т.к.с., 1,5 л/т; 4) Цеовіт Зернові, 1 л/т; 5) Фертігрейн старт, 1 л/т; 6) Ранкона 15, м.е., 1,2 л/т+Цеовіт Зернові, 1 л/т; 7) Ранкона 15, м.е., 1,2 л/т+Фертігрейн старт, 1 л/т; 8) Селест Топ 312,5 FS, т.к.с., 1,5 л/т+Цеовіт Зернові, 1 л/т; 9) Селест Топ 312,5 FS, т.к.с., 1,5 л/т+ Фертігрейн старт, 1 л/т.

Передпосівна обробка насіння протруйниками та мікродобривами по різному впливала на процеси проростання в лабораторних та польових умовах. У середньому за роки досліджень у сортів, що вивчались, підвищувались активність кильчення на 5–11 %, енергія проростання – на 3–4 %, лабораторна схожість – на 2–3 % порівняно з контролем. Досліджено, що протруйники мали вплив на урожайність зерна в потомстві пшениці ярої. Дослідженнями виявлено, що від протруювання насіння протруйником Селест Топ 312,5 FS, т.к.с., 1,5 л/т та Ранкона 15, м.е., 1,2 л/т урожай-